

**TRANSPORT VA PIYODALAR HARAKAT OQIMINING JADALLIGI
VA TARKIBINING O'ZGARISHI**

Bakirov L.Y - t.f.f.d.(PhD).dotsent

Soliyev A.F – Magistr

Andijon mashinozlik instituti, O'zbekiston

Annotatsiya Biz buyerda taransport va piyodalarning harakat oqimining jadalligi va tarkibining o'zgarishininyo'lni o'tkazish qopilyati ,maksimal o'tkazish qobilyatni bir qancha shahar yo;larida o'rganib chiqtik

Kalit so'zlar:Transport oqimi, harakaty miqdori, o'tkazish qobiliyati, zator holati.

Harakat miqdori yillar, oylar, sutka soatlari va hafta kunlari hamda yo'lning bo'laklariga nisbatan o'zgaruvchan ko'rsatkichdir.

Yillik harakat miqdorining notekislik koeffitsiyenti quyidagicha aniqlanadi:

$$Ky.n=Noy*12/Nyil$$

Bu yerda: Noy–ko'rilayotgan oydagi harakat miqdori, avt/oy; Nyil–yil davomidagi harakat miqdorining jami (Ni); 12–yildagi oylar soni;Ky.n–O'zbekiston Respublikasining umum foydalanuvdagi yo'llari uchun 0,3–2,2.

Sutkalik harakat miqdorining notekislik koeffitsiyenti hamyillik notekislik koeffitsiyentiga o'xshab aniqlanadi:

$$Ks.n=Nsoat Nsoat.....sutka$$

Bu yerda: Nsoat – ko'rilayotgan soatdagi harakat miqdori, avt/soat; Nsutka–1 sutka davomidagi jami harakatlar miqdori, avt/sut; 24–sutkadagi soatlar soni. Shahar tashqarisidagi yo'llar uchun Ks.n.= 0,05–1,85.

Transport oqimining tarkibi – harakat miqdoriga o'xshash o'zgaruvchan ko'rsatkichdir, u vaqt o'tishi bilan yo'l sharoitiga qarab o'zgaradi. Shahar Transport oqimining zichligi, yo'lning o'tkazish qobiliyati va yuklanganlik darajasi ko'rsatkichlarini baholash Transport oqimining zichligi oshgan sari transport vositalari oraliq masofasining kamayishi, tezlikning pasayishi, haydovchilarning psixologik ish rejimining qiyinlashishi umumiy yo'l harakatining noqulayligiga olib keladi. Eng katta transport oqimining zichligi transport vositalarining to'xtab qolish («zator») holatida kuzatiladi

Transport oqimining zichligini quyidagicha baholash mumkin:

$$q=N/V \text{ (avt/km)}$$

Bu yerda: N – bitta polosadagi harakat miqdori, avt/soat, V - transport oqimining tezligi, km/soat.

Yo'ning o'tkazish qobiliyati– vaqt birligi ichida yo'ning ma'lum kesimidan o'tkazishi mumkin bo'lgan avtomobillar soni, u avt/soatda yoki avt/sutkada aniqlanadi.

O'tkazish qobiliyatini quyidagi turlarga ajratish mumkin:

–**maksimal nazariy o'tkazish qobiliyati** – yengil turdagi avtomobillarni qulay yo'l sharoitidan ideallashtirilgan tartibda o'tkazishi mumkin bo'lgan soni. Uni transport oqimining dinamik formulasi yordamida aniqlanadi:

–**amaliy o'tkazish qobiliyati** – qulay ob-havo sharoitida aniq yo'l bo'lagidan ma'lum harakat tartibiga ko'ra avtomobillarni maksimal o'tkazish mumkin bo'lgan soni.

Avtomobil yo'lining maksimal nazariy o'tkazish qobiliyati quyidagi empirik formula orqali aniqlanadi:

$$P=1000*V/Ld; \text{ (avt/soat)}$$

Bu yerda: V – tasmada harakatlanayotgan avtomobillarning tezligi, km/soat; Ld – avtomobillarning dinamik gabariti, m.

O'tkazish qobiliyati yo'ning asosiy hisobiy ko'rsatkichi bo'lib, u yo'ning holatiga va harakatni tashkil etishning darajasiga bog'liqdir. Yo'ning yuklanganlik darajasini quyidagicha baholash mumkin:

$$Z=N/P.$$

Bu yerda: P – o'tkazish qobiliyati, avt/soat; N – harakat miqdori, avt/soat. Avtomobillarning dinamik gabaritidan ko'rinadiki, bu ko'rsatkich transport vositalarining bir tasmada bo'ylama joylashuviga va transport turlariga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 14 fevraldagi "Yo'l xo'jaligini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gifarmoni;

2. 2017 yilning 14 fevral kuni O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017-2018 yillarda mintaqaviy avtomobil yo'llarini rivojlantirish dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori;

3. Azimov Sarvarbek Qayumjon ugli, Shirinboyev Mirzabek Ilhomjon ugli. (2022). DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY FOR CREATING POLYMERIC COMPOSITE MATERIALS BASED ON POLYVINYLIDENFTORIDE AND DISPERSED FILLERS. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(13), 828–835. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7467355>

4. Ro'zimatov Muxammadjon Abdumo'min o'g'li, Azimov Sarvarbek Qayumjon o'g'li, Shirinboyev Mirzabek Ilhomjon o'g'li, DVIGATELLARINING QUVVATI VA TEJAMKORLIGINI ORTTIRISH YO'LLARINI TAXLIL QILISH , Новости образования: исследованиев XXI веке: Том 1 № 5 (2022): Новости образования: исследованиев XXI веке

5. MEN SEVGAN YETUK OLIMLAR Karimova Muyassarxon Abduqayumovna, Azimov Sarvarbek Qayumjon o'g'li Journal of new century innovations 19 (5), 125-129, 2022

6. Мухаммаджон Абдумо'мин о'г'ли, Р., Сарварбек Қайумжон о'г'ли, А. Сафарали Сулаймонович, Т. 2022. DEVELOPMENT OF A MACHINE FOR CUTTING COTTON. Новости образования: исследование в XXI веке. 1, 5 (дек. 2022), 192–198.

7. YER OSTI QUVURLARIGA GRUNT BOSIMI. BIR JINSLI GRUNTD A JOYLASHGAN QUVURGA GRUNTNING O'RTACHA VERTIKAL BOSIMI QI TAVAKKAL O'G'LI, SM ILMONJON O'G'LI, AS QAYUMJONO'G'LI – Новости образования: исследование в XXI веке, 2022

8. Мухаммаджон Абдумо'мин о'г'ли, Р., Сарварбек Қайумжон о'г'ли, А., & Мирзабек Илхомжон о'г'ли, С. (2022). DVIGATELLARINING QUVVATI VA TEJAMKORLIGINI ORTTIRISH YO'LLARINI TAXLIL QILISH. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(5), 199–206. Извлечено от <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/noiv/article/view/2305>

9. Carriers lifetime in silicon bases solar cell Sarvar Azimov, Avazbek Alisherovich Mirzaalimov Молодой ученый, 97-101, 2020

10. Potential barrier in silicon solar cells Sarvar Azimov, Avazbek Alisherovich Mirzaalimov Молодой ученый, 94-97, 2020

11. Temperature characteristics of semiconductor diode Sarvar Azimov, Avazbek Alisherovich Mirzaalimov Молодой ученый, 85-89, 2020

12. Mathematical analyze of optical properties of solar cells Hajrullo Aslonov, Odilbek Dehqonboev, Sarvar Azimov Молодой ученый, 6-9, 2020

13. THE LIFETIME OF CHARGE CARRIERS IN SILICON-BASED SOLAR CELLS U Ismoilov, N Mirzaalimov, S Jurayeva, B Negmatov, S Azimov, A Alijonov, M Zulunova Deutsche International e Zeitschrift für zeitgenössische Wissenschaft, 27-29, 2021

14. IV CHARACTERISTICS OF SEMICONDUCTOR DIODE Jasurbek Gulomov, Sarvar Azimov, Irodakhon Madaminova, Hayrullo Aslonov, Odilbek Dehqonboyev Студенческий вестник, 77-80, 2020

15. Exploring working principle of vacuum diode by virtual laboratory Sarvar Azimov American Journal of Technology and Applied Sciences Volume 8, Jan., 2023 Page | 6 www.americanjournal.org

16. Azimov Sarvarbek Qayumjon ugli, Yusupov Bunyodbek Abdulkarim ugli, & Madina Zarbotova Qaxromon qizi. (2023). Important Aspects in the Application of Composite Materials and New Methods of Application. Texas Journal of Engineering and Technology, 16, 11–14. Retrieved from <https://zienjournals.com/index.php/tjet/article/view/3170>

17. ugli, A. S. Q. ., qizi, N. I. O. ., & ugli, S. M. I. . (2023). Areas of Creation, Promising Development and Use of Composite Material. AMERICAN JOURNAL OF SCIENCE AND LEARNING FOR DEVELOPMENT, 2(1), 16–19. Retrieved from <https://interpublishing.com/index.php/AJSLD/article/view/868>

18. Norxo'jayeva Inoyatxon Olimjon qizi, Shirinboyev Mirzabek Ilhomjon ugli, & Azimov Sarvarbek Qayumjon ugli. (2023). APPLICATION OF FILLERS TO CREATE COMPOSITE MATERIALS AND CREATION OF NEW PROPERTIES. American Journal of Technology and Applied Sciences, 8, 1–6. Retrieved from <https://americanjournal.org/index.php/ajtas/article/view/315>